

Ceturtdiena, 2015. gada 15. janvāris

P8_TA(2015)0010

Stāvoklis Lībijā**Eiropas Parlamenta 2015. gada 15. janvāra rezolūcija par stāvokli Lībijā (2014/3018(RSP))**

(2016/C 300/05)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Lībiju, jo īpaši tās, kas tika pieņemtas 2011. gada 15. septembrī⁽¹⁾, 2012. gada 22. novembrī⁽²⁾ un 2014. gada 18. septembrī⁽³⁾,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces/Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos Federikas Mogerīni nesenos paziņojumus par Lībiju, tostarp 2014. gada 16. un 30. decembra un 2015. gada 10. janvāra paziņojumu,
- ņemot vērā Ārlietu padomes 2014. gada 15. augusta, 30. augusta, 20. oktobra, 17. un 18. novembra un 15. decembra secinājumus,
- ņemot vērā Francijas, Vācijas, Itālijas, Apvienotās Karalistes un ASV valdības 2015. gada 11. janvāra kopīgo paziņojumu par Lībiju,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes 2014. gada 27. augusta rezolūcijas 1970, 1973 (2011) un 2174,
- ņemot vērā ANO Atbalsta misijas Lībijā (UNSMIL) 2014. gada 4. septembra ziņojumu “Pārskats par starptautisko cilvēktiesību un humanitāro tiesību pārkāpumiem Lībijā notiekošajā vardarbībā”, kas atjaunināts 2014. gada 27. decembrī,
- ņemot vērā 1949. gada Ženēvas konvencijas un to 1977. gada papildu protokolus un bruņota konflikta pušu pienākumu ievērot starptautiskās humanitārās tiesības un panākt to ievērošanu jebkurā situācijā,
- ņemot vērā Padomes 2013. gada 22. maija Lēmumu 2013/233/KĀDP par Eiropas Savienības Integrētas robežu pārvaldības palīdzības misiju Lībijā (EUBAM Libya),
- ņemot vērā 2014. gada septembra Lībijai paredzēto Eiropas kaimiņattiecību politikas pasākumu kopumu,
- ņemot vērā Sāhelas augstākā līmeņa tikšanos, kura notika Mauritanijā 2014. gada 19. decembrī un kurā piedalījās valstu vadītāji no Mauritanijas, Mali, Nigērijas, Čadas un Burkinafaso,
- ņemot vērā kopīgo paziņojumu, ko 2014. gada 22. septembrī publiskoja 13 valstis⁽⁴⁾, apņēmoties neiejaukties Lībijas iekšlietās;
- ņemot vērā Reglamenta 128. panta 2. un 4. punktu,

⁽¹⁾ OV C 51 E, 22.2.2013., 114. lpp.

⁽²⁾ Pieņemtie teksti, P7_TA(2012)0465.

⁽³⁾ Pieņemtie teksti, P8_TA(2014)0028.

⁽⁴⁾ Alžīrija, Ēģipte, Francija, Vācija, Itālija, Katara, Saūda Arābija, Spānija, Tunisija, Turcija, Apvienotie Arābu Emirāti, Apvienotā Karaliste un Amerikas Savienotās Valstis, kā arī ES un ANO.

Ceturtdiena, 2015. gada 15. janvāris

- A. tā kā Lībijas iedzīvotāji 2011. gada februārī izgāja ielās, prasot politiskās tiesības, un saskārās ar vispārējām valsts īstenotām represijām, kas izraisīja deviņus mēnešus ilgu pilsonisko konfliktu un Kadafi režīma gāšanu;
- B. tā kā Lībija 2014. gada jūnijā rīkoja trešās vispārējās demokrātiskās un brīvās vēlēšanas, ievēlot Pārstāvju palātu, kas stājās 2012. gada jūlijā ievēlētā Vispārējā nacionālā kongresa vietā;
- C. tā kā, neraugoties uz valsts parlamenta vēlēšanām 2014. gadā jūnijā, Lībijas iedzīvotāju centieniem pēc pulkveža Kadafi krišanas traucē politiskā sašķeltība un vardarbība, kas tagad pārvēršas par plaša mēroga karu; tā kā Tripolē un Tobrukā vairākus mēnešus darbojas konkurējošas valdības un parlamenti;
- D. tā kā Lībija joprojām ir iesaistīta politiskajās cīņās, kas ir pārtapusi par vardarbīgu cīņu par varu divu konkurējošu valdību un neskaitāmu nacionālistu, islāmistu, cilšu un reģionālo spēku starpā un kā rezultātā civiliedzīvotājiem tiek nodarītas vēl lielākas ciešanas, viņi iet bojā, tiek masveidā pārvietoti un humanitārā krīze plešas plašumā;
- E. tā kā tiek ziņots, ka abas puses ir izdarījušas daudzus dažādus starptautisko cilvēktiesību un humanitāro tiesību pārkāpumus; tā kā UNSMIL lēš, ka pēdējā militārās aktivitātes uzliesmoja dēļ vismaz 400 000 Lībijas iedzīvotāju ir devušies pārvietoti valsts iekšienē, un vēl 150 000, tostarp daudzi ieceļojušie strādājošie, valsti ir pametuši pavisam; tā kā ārvalstu palīdzības sniedzēji un diplomāti, tostarp ES un UNSMIL darbinieki, no Lībijas ir evakuēti; tā kā Lībijas bēgļu masveida pieplūdums kaimiņvalstī Tunisijā rada ievērojamu slodzi šīs valsts iespējām un iekšējai stabilitātei; tā kā tiek lēsts, ka Tunisijā uzturas jau vairāk nekā miljoni lībieši;
- F. tā kā 2014. gada 23. decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs cilvēktiesību jautājumos Zaīds Raāds al Huseins norādīja, ka civiliedzīvotāju nesaudzīgo apšaudi varētu uzskatīt par kara noziegumu un par to saukt pie atbildības;
- G. tā kā ANO īpašais sūtnis Bernardino Leons ir aktīvi centies organizēt sarunas starp karojošajiem grupējumiem un uzsākt nacionālo dialogu ceļā uz izlīguma procesu un nacionālās vienotības valdības izveidi; tā kā sarunu pirmā kārtā notika 2014. gada 29. septembrī Gadāmisā un turpinājās 2014. gada 11. oktobrī Tripolē, bet nākamā kārtā, kurai pēc sākotnējiem plāniem bija jānotiek 2015. gada 5. janvārī, tika pārcelta, jo abas puses nevarēja panākt vienošanos; tā kā UNSMIL ir paziņojusi, ka Lībijas puses tagad ir vienojušās organizēt jaunu sarunu kārtu Ženēvā un paredzamais datums ir 2015. gada 14. janvāris; tā kā abas puses līdz šim nav izrādījušas lielu vēlēšanos vai nav spējušas panākt kompromisu;
- H. tā kā ANO sūtnis Sāhelas reģionā Hirūts Guebre Selasjjs ir brīdinājis ANO Drošības padomi, ka krīze Lībijā draud tuvākajā laikā destabilizēt visu reģionu, un ir arī norādījis, ka teroristu un noziedznieku tīkli Lībijā veido arvien ciešākas saiknes ar Mali un Nigērijas ziemeļdaļu, nodarbojoties ar nelegālu tirdzniecību, tostarp ieroču tirdzniecību un narkotiku kontrabandu;
- I. tā kā uz spēles ir Lībijas valsts vienotība un vismaz trijos reģionos (Fezānā, Kirēnaikā un Tripolitānijā) pastāv reāls atdalīšanās risks, ja netiks panākta kompromisa risinājuma un samierināšanas procesa īstenošana;
- J. tā kā nesenās kaujas ir ievērojami veicinājušas teroristu grupējumu, piemēram, ISIS, izplatīšanos un nostiprināšanos valstī; tā kā šīs problēmas nerisināšanas gadījumā tā varētu būt liels drauds reģiona un ES drošībai; tā kā IS Lībijas austrumu atzars 2015. gada 8. janvārī paziņoja, ka ir nogalinājuši reportieri *Sofiene Chourabi* un operatoru *Nadhir Ktari*;

Ceturtdiena, 2015. gada 15. janvāris

- K. tā kā 2015. gada 4. janvārī starptautiski atzītajai valdībai lojālu spēku kara lidmašīnas Dernas ostas militārajā zonā bombardēja Grieķijas naftas tankkuģi, nogalinot vienu apkalpes locekli no Grieķijas un vienu no Rumānijas un ievainojot vēl divus citus; tā kā šo ostu kontrolē islāmistu kaujinieki un tā pēdējā gada laikā piedzīvojuši vairākus uzbrukumus;
- L. tā kā 2015. gada 3. janvārī oficiālā valdības paziņojumā tika apgalvots, ka organizācijas "Islāma valsts" kaujinieki ir nogalinājuši 14 Lībijas armijas karavīrus un ka valdība aicina starptautisko sabiedrību atcelt valstij noteikto ieroču embargo, lai varētu cīnīties pret šiem kaujiniekiem, kurus tā sauc par teroristiem;
- M. tā kā ISIS apmāca kaujiniekus Lībijā un ir izveidojusi savu atzaru valsts austrumos; tā kā 2014. gada 30. decembrī teroristi Tobrukā uzspridzināja automašīnā ievietotu spridzekli, uzbrūkot Pārštāvju palātai tās sesijas laikā; tā kā tiek ziņots, ka Islāma Magribas *al-Qaida* elementi ir izveidojuši loģistikas centrus Lībijas dienvidu perifērijā; tā kā saskaņā ar oficiālu valdības paziņojumu organizācijas "Islāma valsts" kaujinieki 2015. gada 3. janvārī izpildīja nāvessodu 14 Lībijas armijas karavīriem;
- N. tā kā 2014. gada 28. decembrī bruņotā grupējuma komandieris ģenerālis Haftars organizēja aviouzbrukumus Mīsratai, kur nostiprinājies bruņotais grupējums "Lībijas rītausma", un to uzskata par atbilstību par bruņoto grupējumu 2014. gada 25. decembra uzbrukumiem lielākajam Lībijas naftas terminālim Sidrā un Lībijas armijas karavīriem Sirtā, no kuriem 22 tika nogalināti;
- O. tā kā *Ansar al-Sharia* kaujinieki Sirtā, ko kontrolē bruņotie grupējumi, jaunākajā no aizvien lielāka skaita uzbrukumu pret kristiešiem un citām Lībijas reliģiskajām minoritātēm nolaupīja aptuveni 20 Ēģiptes koptu kristiešus; tā kā visas puses aizvien vairāk arī aiztur, nolaupa, spīdzina un nogalina iespējamus kaujiniekus;
- P. tā kā tiek ziņots, ka simtiem migrantu un bēgļu, bēgot no vardarbības Lībijā, ir gājuši bojā, mēģinot šķērsot Vidusjūru, lai nokļūtu Eiropā, un tas ir izraisījis lielu bēgļu krīzi Itālijā un Maltā; tā kā Lībija ir galvenais tādu migrantu ceļojuma sākumpunkts, kuri mēģina sasniegt Eiropu;
- Q. tā kā 2014. gada 6. novembrī Lībijas Augstākā tiesā nolēma, ka jūnijā notikušās parlamenta vēlēšanas, pēc kurām tika izveidota starptautiski atzīta Pārštāvju palāta, kas atrodas Tobrukā, ir nelikumīgas;
- R. tā kā Pārštāvju palāta šo lēmumu ir noraidījusi, paziņojot, ka tiesai nav pilnvaru to pieņemt, ka tas ir pieņemts Tripoles islāmistu bruņoto grupējumu spiediena apstākļos un ka Pārštāvju palāta un valdība turpinās darbu;
- S. tā kā Apvienoto Nāciju Drošības padomes rezolūcija 2174 (2014) atļauj noteikt ceļošanas aizliegumus un iesaldēt līdzekļus, vērstot šos pasākumus pret tām Komitejas noteiktām personām vai struktūrām, kas iesaistās darbībās, kuras apdraud Lībijas mieru, stabilitāti vai drošību, vai kas sniedz atbalstu šādām darbībām un kavē vai cenšas nepieļaut Lībijas politiskās pārejas sekmīgu pabeigšanu;
- T. tā kā izšķiroši svarīgs konflikta elements ir Valsts naftas korporācijas kontrole un pārvaldība; tā kā abas konflikta puses ir iecēlušas savu naftas ministru, cenšoties naftas ieņēmumus novirzīt sev; tā kā nafta veido 95 % no Lībijas valsts ieņēmumiem un 65 % no valsts IKP; tā kā Lībijai ir lielākās naftas rezerves Āfrikā un piektās lielākās naftas rezerves pasaulē,

Ceturtdiena, 2015. gada 15. janvāris

1. stingri nosoda straujo vardarbības eskalāciju Lībijā, īpaši vardarbību, kuras mērķis ir civiliedzīvotāji, jo tā nopietni apdraud izredzes nākotnē rast miermīlīgu risinājumu; stingri atbalsta ANO vadītās sarunas Ženēvā un aicina visas konflikta puses piekrist ANO īpašā pārstāvja Bernardino Leona ierosinājumam apturēt militārās darbības, lai radītu labvēlīgu gaisotni;
2. aicina visas vardarbībā iesaistītās puses piekrist beznosacījumu pamieram, atturēties no rīcības, kas palielinātu sašķeltību un polarizāciju, atklāti paziņot, ka nepieļaus šādu rīcību, un bez ierunām piedalīties Apvienoto Nāciju Organizācijas īpašā pārstāvja Lībijā Bernardino Leona centienos, kuru mērķis ir panākt visu konflikta grupējumu līdzdalību iekļaujošā nacionālajā politiskajā dialogā; stingri pieprasa, lai pienācīga vērtība tiktu pievērsta sieviešu un minoritāšu dalībai šajā procesā; atgādina, ka šo konfliktu nevar atrisināt militārā ceļā;
3. vēlreiz pauž stingru atbalstu Apvienoto Nāciju Organizācijas atbalsta misijai Lībijā; atzinīgi vērtē Apvienoto Nāciju Organizācijas īpašā pārstāvja Lībijā Bernardino Leona nenorimstošos centienus panākt vienošanos par šo politisko dialogu; atzinīgi vērtē to, ka tuvāko dienu laikā Ženēvā paredzēta jauna politiskā dialoga kāрта;
4. aicina ES atbalstīt šos centienus, nekavējoties pieņemot mērķtiecīgas sankcijas, tostarp līdzekļu iesaldēšanu un ceļošanas aizliegumus personām, kas atbildīgas par bruņotu vardarbību un cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī ANO sponsorēto sarunu boikotēšanu;
5. vēlreiz pauž atbalstu Pārstāvju palātai Tobrukā kā vienīgajai 2014. gada jūnija vēlēšanās izveidotajai likumīgajai varas struktūrai; atkārtoti aicina ievēlēto Pārstāvju palātu un oficiālo valdību savu pienākumu izpildē pamatoties uz tiesiskumu un cilvēktiesībām un ievērot iekļautības principu un valsts intereses, lai aizsargātu visu Lībijas iedzīvotāju tiesības, tostarp reliģisko un etnisko minoritāšu tiesības;
6. pauž dziļas bažas par to, ka Lībijā aizvien vairāk darbojas ar *Al Qaeda* saistīti teroristu grupējumi, organizācijas "Islāma valsts" bruņotie grupējumi un citas ekstrēmistu organizācijas un kustības; uzskata, ka reģionam draud iznīcinošs haoss — līdzīgi kā Sīrijā un Irākā; uzskata, ka minētie grupējumi ir liels drauds visa reģiona stabilitātei un drošībai, kā arī Eiropas drošībai; atkārtoti norāda, ka nepieciešams ar visiem līdzekļiem un saskaņā ar ANO Statūtiem un starptautiskajām tiesībām, tostarp piemērojamām starptautiskajām cilvēktiesībām, bēgļu un humanitārajām tiesībām, apkarot terora aktu radītos draudus starptautiskajam mieram un drošībai;
7. aicina ES un starptautisko sabiedrību arī turpmāk atbalstīt centienus, kuru mērķis ir, pienācīgi ievērojot starptautiskās tiesības, apkarot terorismu un novērst tā izplatīšanos un jaunu bāžu izveidi Lībijā;
8. uzsver Lībijas konflikta destabilizējošo ietekmi uz citām Sāhelas reģiona valstīm un Eiropas drošību; aicina kaimiņvalstis un reģionālos dalībniekus, īpaši Ēģipti, Kataru, Saūda Arābiju, Turciju un AAE, atturēties no darbībām, kas varētu saasināt pašreizējo šķelšanos un kavēt Lībijas pāreju uz demokrātiju, kā arī pilnībā atbalstīt ANO vadīto Gadāmisas procesu; atgādina, ka tie, kuri aktīvi liek šķēršļus vienprātīgam politiskajam risinājumam, pārkāpj Drošības padomes rezolūcijas par Lībiju un viņiem jāreķinās ar savas darbības sekām;
9. atzinīgi vērtē nesenos Āfrikas Savienības 2014. gada 3. decembra paziņojumus un Arābu valstu līgas 2015. gada 5. janvāra paziņojumus par atklātu apņemšanos atbalstīt ANO vadīto procesu;

Ceturtdiena, 2015. gada 15. janvāris

10. uzsver nepieciešamību īstenot kopīgu un koordinētu visu 28 dalībvalstu rīcību augstās pārstāves uzraudzībā; aicina Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu koordinēt dalībvalstu rīcību un vērst to atbalstu uz valsts veidošanu un institucionālo attīstību, kopā ar dalībvalstīm, ANO, NATO un reģionālajiem partneriem palīdzēt izveidot efektīvus valsts pakļautībā un kontrolē esošus drošības spēkus (bruņotos spēkus un policijas spēkus), kas varētu valstī nodrošināt mieru un kārtību, kā arī atbalstīt pamiera sākšanu un tā pārraudzības mehānisma izveidi; uzsver, ka Eiropas Savienībai par prioritāti būtu jāuzskata arī palīdzība Lībijas tiesu sistēmas reformēšanā, kā arī palīdzība citās jomās, kas ir svarīgas demokrātiskās pārvaldības īstenošanai;

11. atgādina ES stingro iestāšanos par Lībijas vienotību un teritoriālo integritāti un nepieciešamību novērst terorisma izplatīšanos; atgādina par 2014. gada 27. augustā pieņemto ANO Drošības padomes rezolūciju 2174, ar kuru tiek paplašinātas pašreizējās pret Lībiju vērstās starptautiskās sankcijas, nosakot kriminālatbildību tām personām, kuras iesaistās darbībās, kas apdraud Lībijas mieru, stabilitāti vai drošību, vai kuras sniedz atbalstu šādām darbībām un kavē vai cenšas nepieļaut Lībijas politiskās pārejas sekmīgu pabeigšanu; aicina ES apsvērt iespēju veikt turpmākus pasākumus, tostarp ierobežojošus pasākumus;

12. uzsver vajadzību nodrošināt saukšanu pie atbildības par visiem cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem; norāda uz UNSMIL paziņojumu, ka daudzi Lībijā izdarītie pārkāpumi ir Starptautiskās Krimināltiesas jurisdikcijā, un aicina tai piešķirt adekvātus politiskos, loģistikas un finansiālos resursus, lai tā varētu šos noziegumus izmeklēt; uzskata, ka stingrāki starptautiski mehānismi saukšanai pie atbildības var atturēt bruņotus grupējumus no turpmāku pārkāpumu izdarīšanas, un aicina apsvērt iespēju izveidot ANO izmeklēšanas komisiju vai līdzīgu mehānismu, lai izmeklētu cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumus;

13. pauž savu solidaritāti ar Lībijas iedzīvotājiem; uzskata, ka Eiropas Savienībai jāpalīdz Lībijas iedzīvotājiem sasniegt savu vērienīgo mērķi izveidot demokrātisku, stabilu un plaukstošu valsti saskaņā ar saistībām, kas paredzētas ES kaimiņattiecību politikā Vidusjūras reģiona dienvidiem; aicina ES un starptautisko sabiedrību arī turpmāk sniegt humāno, finanšu un politisko palīdzību, lai risinātu humanitāro situāciju Lībijā un iekšēji pārvietoto personu un bēgļu, kā arī to civiliedzīvotāju ciešanas, kuriem nav pieejami pamatpakalpojumi;

14. aicina visas puses Lībijā garantēt kristiešu un citu tādu reliģisko minoritāšu grupu drošību un brīvību, kuras saskaras ar pieaugošu diskrimināciju un vajāšanu un atrodas krustugunī; aicina ES un tās dalībvalstis nodrošināt, lai turpmākos divpusējos līgumos tiktu ietverti iedarbīgi pārraudzības mehānismi reliģisko minoritāšu cilvēktiesību aizsardzībai;

15. pieprasa saglabāt galveno Lībijas iestāžu, īpaši centrālās bankas, Valsts naftas korporācijas un valsts ieguldījumu fonda, neitralitāti, jo ANO tām ir atļāvusi no ārvalstīm saņemt ieņēmumus par naftu;

16. uzteic viesmīlību, ko Tunisija izrādījusi, uzņemot aptuveni 1,5 miljonus Lībijas pilsoņu, kas pēc bēgšanas no vardarbības patlaban atrodas Tunisijā; aicina ES sniegt Tunisijas valdībai finansiālu un loģistikas atbalstu šim uzdevumam;

17. aicina starptautiskos uzņēmumus pirms jebkādu darījumu noslēgšanas, kuri ir saistīti ar Lībijas naftu, kas pieder Lībijas tautai, pārlicināties, ka ar šādiem darījumiem tieši vai netieši netiek finansēti karojošie bruņotie grupējumi; atkārtoti aicina starptautiskos uzņēmumus, kas darbojas Lībijā, atklāt savus finansiālos darījumus enerģētikas nozarē;

18. joprojām pauž bažas par ieroču, munīcijas un sprāgstvielu izplatīšanu un ieroču kontrabandu, kas apdraud iedzīvotājus, Lībijas un reģiona stabilitāti;

